కనీస మద్దతు ధరను మించి రైతుపంటలకు న్యాయమైన గిట్టుబాటు ధర కావాలి

మన దేశంలో తయారవుతున్న ప్రతి సరుకుకూ దాని ధరను ఆయా కంపెనీలు నిర్ణయించి ప్రకటిస్తాయి. అలా సరుకుల ధరను నిర్ణయించడంలో అవి ఆ సరుకు ఉత్పత్తి చేయడానికి అయిన ఉత్పత్తి ఖర్చులతో పాటు తిరిగి ఆ సరుకు పునరుత్పత్తికి కావాలసిన పెట్టుబడి సంచయాన్ని కుడా లాభంతో కలిపి లెక్కించుకొని ఆ సరుకు ధరను నిర్ణయిస్తాయి. పెట్టుబడి సంచయానికి కూడా కావాల్సిన అదనపు విలువ కనుక వారి వద్ద పోగుపడకపోతే వారు అసలు ఉత్పత్తే చేయరు. కానీ భారతదేశపు వ్యవసాయం యొక్క పరిస్థితి అది కాదు. ఒక పంట ఉత్పత్తి చేయడానికి అవసరమైన ఖర్చులతో పాటు తన కుటుంబ శ్రమ విలువను, వచ్చే పంటకు కావాల్సిన పెట్టుబడి కూడా కలిసి వచ్చే విధంగా ఆ పంటకు ధర నిర్ణయం జరిగితే, అది ఆ పంటకు న్యాయమైన గిట్టుబాటు ధర అవుతుంది. మన దేశ రైతాంగానికి పంటలపై అలాంటి న్యాయమైన గిట్టుబాటు ధరలు పొందే హక్కు లేనే లేదు. పునరుత్పత్తికి కావాల్సిన పెట్టుబడి మాట అటుంచి, పెట్టిన ఉత్పత్తి ఖర్చును ఆయినా పొందే కనీస మద్దతు ధరను సైతం మన రైతాంగం పొందలేక పోతున్నది.

గిట్టుబాటు ధర సాధన అన్నది, ఒక పంట పండించడంలో పాల్గొన్న వారంతా గౌరవప్రదమైన జీవన ఆదాయాన్ని ఆ పంట ద్వారా పొందడం వారి హక్కుగా గుర్తిస్తుంది. దానిని సాధించుకునే పోరాటపు క్రమంలో కనీస మద్దతు ధరనైనా ఒక హక్కుగా సాధించుకోవడం ఒక ముఖ్యమైన ఉపశమన చర్య అవుతుంది. ఇప్పటి వరకూ అమలవుతున్న కనీస మద్దతు ధరల మాయాజాలం ఇలా ఉంది.

కనీస మద్దతు ధర మాయాజాలం

రైతుల ఆత్మహత్యలపై వార్తలు, అనేక సార్లుగా సాగిన రైతాంగపు ఆందోళనల తర్వాతనే ప్రభుత్వాలు రైతుల పంటలకు కనీస మద్దతు ధరల విధాన్నానైనా ప్రకటించాయి. అది కూడా కేవలం 22 పంటలకు, మరియూ చెరుకుకు ప్రకటించిన ప్రోత్సాహక ధరలతో కలిపితే 23 రకాల పంటలకు మాత్రమే ప్రభుత్వాలు ప్రకటించాయి. మొదట వ్యవసాయ ధరల నిర్ణాయక కమిషన్ (సిఏసిపి)వరుసగా మూడు సంత్సరాలపాటు పంటల రేట్ల సగటు ధర ఆధారంగా కనీస మద్దతు ధరను ప్రకటించేది. దీనిపై జరిగిన ఆందోళనల తర్వాత, 'ఒక పంటకి అవుతున్న ఉత్పత్తి ఖర్చు, ఆ పంటకు ఉన్న డిమాండ్-సప్లై పరిస్థితి, జాతీయ అంతర్జాతీయ మార్కెట్లో ఆ పంటల ధరలు, ఆ పంటల యొక్క ధరల మార్పు వల్ల దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ పైన పడే ప్రభావం, వ్యవసాయానికి వ్యవసాయేతర రంగాలకీ ఉన్న సంబంధం, వంటి 7 అంశాల ఆధారంగా ఇప్పుడు ఈ కమిషన్ కనీస మద్దతు ధర నిర్ణయిస్తామని చెబుతున్నది. వీటన్నిటి బట్టి నిర్ణయించిన వ్యవసాయ ఉత్పత్తి ఖర్చుకు, స్వామినాధన్ కమీషన్ చెప్పిన విధంగా అదనంగా 50 శాతాన్ని కలిపి కనీస మద్దతు ధరను నిర్ణయిస్తున్నట్లుగా కమిషన్ ప్రకటించింది.

వరి పంటకు మద్దతు ధరను నిర్ణయించడంలో ప్రభుత్వాలు వాడుతున్న గణాంకాల లెక్కల చిక్కులను పక్కనపెట్టి, వాటి సారాంశంలోకి వెళ్ళి మనం పరిశీలిస్తే... ఒక రైతు తన పొలంలో వాడుతున్న ఎరువులు, పురుగు మందులు; దుక్కి, నాట్లు, వంటి పెట్టుబడి ఖర్చులు (A2 అంటారు), అతని కుటుంబ శ్రమ (FL అంటారు), ఇవి కాక అతను భూమికి చెల్లించిన కౌలు, పన్నులు తదితర ఖర్చులను (C2 అంటారు) కూడా కలపాలి. అయితే ప్రభుత్వం ఏ2+ఎఫ్ఎల్ లను పంట ఖర్చుగా పరిగణించి దానికి 50 శాతం అదనంగా కలిపి కనీస మద్దతు ధరను ప్రకటిస్తున్నట్లు ఇప్పుడు చెబుతున్నది. ఈ ప్రకారం ధాన్యం సాధారణ రకానికి 2022-23 సంవత్సరానికి క్వింటాలకు రూ.2040గా ప్రకటిస్తే, ఈ ఎన్నికల కాలంలో 2023-24 సంవత్సరానికి రూ.2183గా నిర్ణయించింది. ఇదే "ఏ" గ్రేడు ధాన్యానికి 2060 రూపాయలను కనీస మద్దతు ధరగా ప్రకటించింది.

ప్రతీ ఎన్నికల సంవత్సరాలలో వరి, గోధుమల కనీస మద్దతు ధరను పెంచినట్లు ప్రకటిస్తుంటారు. ఇది ఎన్నికల సంవత్సరమని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. స్వామినాధన్ కమీషన్ C2 కు 50 శాతం అదనంగా కలపమంటే, ప్రభుత్వం కేవలం సగటు వ్యవసాయ ఖర్చు అంచనాపై 50 శాతం కలిపానని చెపుతున్నది. దీనిపై రైతు ఉద్యమ నాయకుల అంచనా ప్రకారం ఒక్క 2022-23 సంవత్సరంలోనే, సమగ్ర వ్యవసాయ ఖర్చు (C2) ప్రకారం ఒక క్వింటాల్ ధాన్యానికి 2707 రూపాయలు, రైతుకు కనీస మద్దతు ధరగా దక్కాల్సి ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నిరుడు వరికి ప్రకటించిన కనీస మద్దతు ధర 2040 రూ. అంటే, ప్రతి క్వింటాల్కు రైతు 767 రూపాయిల చొప్పున నష్టపోయాడు. 2022 సంవత్సరంలో రైతుల నుండి సేకరించిన ధాన్యానికి రైతు నష్టపోయింది లెక్క వేస్తే, అది 87 వేల కోట్ల రూపాయలుగా ఉంటుంది. అదీ ఒక్క సంవత్సరంలో, ఒక్క వరి పంటలోనే రైతులు నష్టపోతున్నారు. ఇదేవిధంగా పత్తికి క్వింటాల్కు 8,095 రూ॥ సమగ్ర వ్యవసాయ ఖర్చు కాగా, ప్రభుత్వ మద్దతు ధర రూ॥ 6,080 మాత్రమే. అలా ప్రతి క్వింటాల్ ప్రత్తి పైనా రైతాంగం రూ॥ 2,015లను నష్టపోతున్నది.

ఇక్కడ వ్యవసాయ ధరల కమీషన్ కనీస మద్దతు ధరలను నిర్ణయించడానికి, వ్యవసాయ ఖర్చులను లెక్కించడానికి అన్ని రాష్ట్రాల వ్యవసాయ ఖర్చులను సగటు చేసి లెక్కించుతోంది. ఈ వ్యవసాయ ఖర్చులు దేశవ్యాపితంగా అసమానంగా ఉన్నాయి. ఎక్కువ ఉత్పాదకత వల్ల, కూలి రేట్లు ఎక్కువ ఉన్న రాష్ట్రాల రైతాంగం తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారు. ఆయా రాష్ట్రాల రైతుల పంటల ఖర్చులు ప్రభుత్వం ప్రకటిస్తున్న కనీస మద్దతు ధర కన్నా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. మరోపక్క ఈ లెక్కలు చూపిస్తూ ఆంధ్రప్రదేశ్ వంటి రాష్ట్రాలలో కూలి రేట్లు ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల కనీస మద్దతు ధర యొక్క ఫలితాలు పొందలేకపోతున్నారని, కనుక యాంత్రీకరణ వైపు ఇక్కడ వ్యవసాయం మరలాలని ప్రభుత్వ కమీషన్‌లు నిర్దేశిస్తున్నాయి.

ప్రభుత్వాలు ఈ కనీస మద్దతు ధరల లెక్కింపు విధానంలో పెరుగుతున్న ద్రవ్యోల్బణాన్ని, దానివల్ల తరుగుతున్న నిజ విలువను పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. గత 10 సంవత్సరాల సగటు కాలాన్ని పరిశీలిస్తే సంవత్సరానికి ఆరుశాతం ద్రవ్యోల్బణం పెరుగుతున్నది. స్వామినాథన్ కమిషన్ సిఫార్సులతో సంబంధం లేకుండా పెరుగుతున్న ద్రవ్యోల్బణాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే ఇప్పుడు 23 రకాల పంటలకు ప్రకటించిన కనీస మద్దతు ధరల ప్రకారం చూసినా, మూడు లక్షల కోట్ల రూపాయలు రైతాంగం సంవత్సరానికి నష్టపోయారు. స్వామినాథన్ కమిషన్ నివేదిక ననుసరించి, పెరుగుతున్న ద్రవ్యోల్బణాన్ని కూడా ప్రాతిపదిగ్గా తీసుకుంటే, 2006-07 నుండి 2019-20 వరకు దేశవ్యాప్తంగా 24 లక్షల కోట్ల రూపాయలను ఒక్క ధాన్యం పంట మీదనే రైతాంగం నష్టపోయారు. (తలన్మై ఉజవార్ మక్కల్ అధికారం, తమిళనాడు కరపత్రం ఆధారంగా)

ఈ వ్యవసాయ ధరల కమిషన్ ద్రవ్యోల్బణాన్ని విస్మరించి ఆంధ్రప్రదేశ్ వంటి రాష్ట్రాల్లో వ్యవసాయ కూలీల రేట్లు గత ఐదు సంవత్సరాలలో ఎక్కువగా ఉన్నాయని పేర్కొంది. వాస్తవానికి 5 శాతం ద్రవ్యోల్బణం రేటుతో లెక్కవేస్తే ఐదు సంవత్సరాల క్రితం లక్ష రూపాయలు ఉంటే ఇప్పుడు దాని విలువ 40,000 మాత్రమే. కనుక ద్రవ్యోల్బణం ప్రాతిపదిక చూసుకుంటే పంటలకు గిట్టుబాటు ధరలు గానీ, వ్యవసాయ కూలీల నిజ ఆదాయాలలో పెరుగుదల గానీ లేదని, పైపెచ్చు తగ్గుదలే ఉందని అర్థమౌతుంది. సంవత్సరానికి 3 లక్షల కోట్ల రూ॥గానీ, ఒక్క ధాన్యం పండిస్తున్న ప్రాంతాల నుండీ 24 లక్షల కోట్ల రూపాయిలు గానీ ఎక్కడికి పోయాయి? ఇవన్నీ గ్రామాలలోకే వచ్చి ఉంటే పెట్టుబడి సంచయం ఎంత పెరిగేది? గ్రామాల జీవన చిత్రం ఇంతకంటే గణనీయంగా మారేది.

గ్రామల నుండి ఇలా సంపదల తరలింపు ఫలితంగా, గ్రామాలు కునారిల్లుతున్నాయి. రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకొంటున్నారు. పొట్టచేత పట్టుకొని వలసలు పోతున్నారు. గ్రామాలకు మిగులుతున్న కొద్దిపాటి వనరులను పంపకం చేసుకునే విషయంలో గ్రామీణ ఉత్పాదక వర్గాలైన రైతులు - కూలీల మధ్య ఘర్షణ వాతావరణం ఏర్పడటానికి, వీళ్ళ కష్టార్జితాన్ని దోస్తున్న బహుళజాతి కంపెనీలు, మార్కెట్ శక్తులే కారణమనిఅర్థం చేసుకోవచ్చు. ఇప్పటిదాకా ప్రభుత్వాలు అమలు చేస్తున్న కనీస మద్దతు ధరల విధాన నిర్ణయంలోని దగాలను చూసినాక ఈ కనీస మద్దతు ధరల విధానం యొక్క ఆచరణలోని బండారాన్ని పరిశీలించాలి.

ఇప్పుడు అమలవుతున్నది కనీస మద్దతు ధర కాదు, గరిష్ట మార్కెట్ నిర్ణయ ధర

దేశంలో 22 రకాల పంటలకు ప్రభుత్వం ప్రకటించే కనీస మద్దతు ధరను అమలు చేసి తీరాలనే బాధ్యత ప్రభుత్వానికి లేదు. ప్రభుత్వము ప్రకటించే కనీస మద్దతు ధరనే పంటలు చేతికి వచ్చే సమయానికి, ప్రైవేట్ మార్కెట్ దోపిడీ శక్తులు దానినే గరిష్ట మార్కెట్ ధరగా భావించి అంతకు ఎంత తక్కువకు వీలైతే అంత తక్కువకు పంటలను కొనుగోలు చేస్తున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మధ్య కోస్తా జిల్లాలైన ఉమ్మడి ఉభయగోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు జిల్లాల వ్యవసాయం ప్రధానంగా పేద, కౌలు రైతాంగం చేతుల మీదుగానే నడుస్తున్నది. ఈ కౌలు రైతాంగం స్థానిక గ్రామీణ వ్యాపారులు, సంపన్న వర్గాల నుండి అప్పు తీసుకుని వారి నుండే వ్యవసాయానికి కావలసిన ఎరువులు, పురుగు మందులు తదితర అవసరాలన్నీ కొనుగోలు చేస్తారు. అత్యధిక సందర్భాల్లో ఇదంతా పద్దుల రూపంలో సాగుతుంది. పెట్టుబడి కింద అప్పు తీసుకున్న కౌలు రైతు, తన అప్పు ఇచ్చిన వ్యాపారులకి పంటను, వారు నిర్ణయించిన రేట్ల ప్రకారమే అప్పుచెప్పాలి. ఫలితంగా కళ్ళాలలోని పంటను కళ్ళాలలోనే అమ్ముకోవాల్సి వస్తున్నది. ఆ విధంగా కనీస మద్దతు ధరను పొందే అవకాశాన్ని పేద కౌలు రైతాంగం కోల్పోతున్నది. ఫలితంగా కౌలు రైతాంగం తమ వ్యవసాయాలను అప్పుతో మొదలుపెట్టి తిరిగి అప్పుతో ముగించాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. వాతావరణ పరిస్థితులు అనుకూలిస్తే ఆ కౌలు రైతుల కష్టార్జితమే ఆదాయం రూపంలో వారి ఇంటికి వస్తుంది. లేకపోతే నష్టం రూపంలో మరింత రుణ భారం వారిని ముంచెత్తుతుంది. ఇది రైతుల ఆత్మహత్యల రూపంలో రైతుల పాలిట విషాదంగా ముగుస్తుంది. ఈ విధంగా కనీస మద్దతు ధర విశాలమైన గ్రామీణ ప్రజానీకానికి ఈనాటికీ అందని ద్రాక్ష పండు లాగానే మిగిలిపోయింది.

ప్రభుత్వాలు పసుపు, మిర్చి వంటి పంటలను కనీసం మద్దతు ధరల పరిధిలోకి తీసుకురాలేదు. వాటిని మార్కెట్ శక్తుల వ్యాపార ప్రయోజనాలకు లోబడి ఉండే విధంగా చర్యలు తీసుకున్నారు. మరోపక్క ప్రభుత్వాలు రైతాంగం ఎరువులు, పురుగు మందులు ట్రాక్టర్లు, వంటి పరికరాలపై పెట్టే ఉత్పాదక ఖర్చులను, వాటి ధరలను నిర్ణయించే అధికారం బడా పారిశ్రామికవేత్తలకే వదిలేశారు. ఫలితంగా ప్రపంచంలో అత్యధిక ధరలను చెల్లించి వ్యవసాయానికి కావలసిన ఎరువులు, పురుగు మందులను

భారతదేశ రైతు కొనుగోలు చేయాల్సివస్తుంది. మరో పక్క ధరల నియంత్రణ పేరుతో, కనీస మద్దతు ధరల వంటి చర్యల పేరుతో ప్రభుత్వాలు వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరలను మాత్రం నియంత్రిస్తున్నాయి. తద్వారా వాటి ధరలను పెరగనివ్వకుండా చూస్తున్నాయి.

ఈ విధంగా కనీస మద్దతు ధరల విధానాన్ని, దాని ఆచరణను చూసిన తరువాత పంటలకు గిట్టుబాటు ధర లభించకపోవడానికి మూలం ఈ వ్యవస్థలోనే ఉందని స్పష్టమౌతున్నది. ఉత్పత్తిని పేద, మధ్యతరగతి, కౌలు రైతాంగం చేత సాగించటం, కానీ, వారి ఉత్పత్తి నుండి పెట్టుబడి పునరుత్పత్తి జరగకుండా ఆ అసంఖ్యాక ఉత్పత్తిదారులను గ్రామాల నుంచీ పట్టణాల వరకూ వ్యాపించిన ఫైనాన్సు, మార్కెట్ దోపిడీశక్తుల చేతులలో బందీలుగా ఉంచటం, ఉత్పత్తిశక్తులు పురోగమించ కుండా నిరోధించడమే, ఈ అర్ధవలస–అర్ధ భూస్వామ్య వ్యవస్థ లక్షణం. జాతీయ పరిశ్రమలు, చేతి వృత్తుల విషయంలో ఇదే విధానం అమలవుతున్నది. గ్రామీణ, పట్టణ, ఉత్పాదక మేధో శ్రమశక్తులను కొల్లగొట్టడం మీదనే ఈ వ్యవస్థ యొక్క నిర్మాణం ఏర్పడి కొనసాగుతున్నదని గమనించాలి. అందుకే రైతాంగానికి కనీస మద్దతు ధరని ఒక హక్కుగా అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వాలు సిద్ధపడవు. కనీస మద్దతు ధరను ఒక హక్కుగా సాధించుకోవడానికి రైతాంగం కదులుతూనే, గిట్టుబాటు ధరల సాధనలో గ్రామాలను సామ్రాజ్యవాదుల, వారి దళారీ విధానాల భల్లూకపు పట్టునుండి విడిపించుకొనేందుకు పీడిత వర్గాలన్నిటితో కలసి నడవాలి.

★★★★★